PRZEGLĄD PSYCHOLOGICZNY – THE REVIEW OF PSYCHOLOGY
2026, TOM 69, NR 3, 7–8
DOI: 10.31648/przegldpsychologiczny.13179

Wstęp redakcyjny

Współczesna psychologia coraz wyraźniej pokazuje swoją wartość nie tylko jako dyscyplina opisująca i wyjaśniająca zachowanie człowieka, lecz także jako źródło praktycznych rozwiązań odpowiadających na indywidualne i społeczne wyzwania, bazujących na danych naukowych. Tę perspektywę przyjęto jako punkt wyjścia niniejszego numeru tematycznego *Przeglądu Psychologicznego*, poświęconego możliwościom współczesnej psychologii – interwencjom, narzędziom i praktykom bazującym na rzetelnej wiedzy naukowej. Zebrane w tomie artykuły pokazują zarazem różnorodność obszarów zastosowania psychologii – od zdrowia psychicznego i psychoterapii, przez funkcjonowanie rodziny i organizacji, po rozwijanie kompetencji człowieka oraz standardy profesjonalnej praktyki.

Numer otwiera artykuł Lidii Wiśniewskiej-Nogaj z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu – „Programy wsparcia dla wypalonych rodziców – analiza dostępnych interwencji oraz obszarów dalszego rozwoju". Autorka dokonuje krytycznego przeglądu dotychczasowych programów skierowanych do rodziców doświadczających wypalenia. Analizowane interwencje obejmują m.in. podejścia poznawczo-behawioralne, mindfulness, psychologię pozytywną oraz rozwiązania hybrydowe. Dostępne wyniki wskazują na zmniejszenie poziomu wypalenia, także w obserwacji odroczonej, a interwencje prowadzone synchronicznie *online* wykazują skuteczność porównywalną z formami stacjonarnymi.

Krystyna Adamska z Uniwersytetu Gdańskiego podejmuje natomiast temat „Mądrość we współczesnym społeczeństwie. Rola interwencji psychologicznych". Artykuł przedstawia współczesne, dynamiczne i kontekstowe rozumienie mądrości, odwołujące się do Zintegrowanego Modelu Mądrości, w którym szczególne znaczenie mają kompetencje metapoznawcze oraz zdolność równoważenia różnych interesów i perspektyw. Autorka wskazuje, że mądrość może być nie tylko przedmiotem diagnozy, lecz także obszarem celowych oddziaływań psychologicznych, m.in. poprzez trening zdystansowanej autorefleksji.

W obszarze psychologii pracy, Anna Skuzińska z Akademii Ateneum w Gdańsku przygotowała manuskrypt: „Zachowania organizacyjne pracowników pokoleń X, Y, Z doświadczających negatywnych działań w pracy, czyli czy agresja rodzi agresję i u kogo?". Zaprezentowane w artykule badanie przeprowadzone z udziałem 285 pracowników pokazuje, że doświadczenie negatywnych działań w pracy wiąże się z częstszymi zachowaniami kontrproduktywnymi i rzadszymi zachowaniami obywatelskimi. Istotnym czynnikiem różnicującym tę zależność okazał się wiek – związek między negatywnymi działaniami a zachowaniami

kontrproduktywnymi był najsilniejszy w grupie pokolenia Z, a najsłabszy w grupie pokolenia Y.

Izabela Pawłowska i Kamila Grochowska-Kramek z Uniwersytetu SWPS przedstawiają w artykule zatytułowanym „MANTRA jako protokół leczenia jadłowstrętu psychicznego u dorosłych: model poznawczo-interpersonalny, struktura terapii i dane empiryczne" jedno z istotnych podejść do psychoterapii dorosłych z anoreksją nervosa. Autorki omawiają poznawczo-interpersonalny model podtrzymywania zaburzenia, strukturę protokołu oraz wyniki badań empirycznych. MANTRA integruje pracę nad sztywnością poznawczą i elastycznością, regulacją emocji, funkcjonowaniem interpersonalnym oraz znaczeniem objawów dla tożsamości.

Tom zamyka artykuł Beaty Krzywosz-Rynkiewicz, Moniki Talarowskiej-Dublickiej i Adama Tarnowskiego: „Psychologia oparta na dowodach naukowych: od wiarygodnych dowodów do odpowiedzialnej praktyki. Standardy międzynarodowych organizacji psychologicznych". Autorzy analizują, w jaki sposób najważniejsze międzynarodowe organizacje psychologiczne – m.in. APS, APA, EFPA, IAAP i IUPsyS – odpowiadają na wyzwania związane z wiarygodnością badań, oceną podstaw empirycznych interwencji oraz wykorzystywaniem wiedzy naukowej w profesjonalnej praktyce. Artykuł pokazuje, że psychologia oparta na dowodach wymaga zarówno transparentnego i rzetelnego procesu tworzenia wiedzy, jak i odpowiedzialnego przekładania jej na praktykę zawodową.

Wspólnym mianownikiem prezentowanych prac jest przekonanie, że siła współczesnej psychologii ujawnia się wtedy, gdy wiedza naukowa prowadzi do odpowiedzialnego działania – a proponowane rozwiązania są jednocześnie empirycznie uzasadnione, krytycznie oceniane i wrażliwe na kontekst, w którym mają być stosowane. W tym sensie przedstawiony tom stanowi zaproszenie nie tylko do poznania konkretnych interwencji i zastosowań psychologii, lecz także do refleksji nad warunkami, w jakich nauka może rzeczywiście służyć człowiekowi i społeczeństwu.

Monika Talarowska-Dublicka
Instytut Psychologii, Uniwersytet Łódzki